

Scriptieregeling

Faculteit Religie en Theologie

Documentgeschiedenis:

Versie	Datum	Besproken met/aanpassingen gemaakt door	Aard wijzigingen
0.1	17-01-2014	geaccordeerd examencommissie VU	-
0.1	17-03-2014	geaccordeerd OLC VU	splitsing regeling en handleiding
0.2	24-04-2014	examencommissie VU	extra regelingen rondom bezwaren vanuit de student
0.3	18-05-2014	input vanuit commissie Rubrics Theses	scriptiebegeleiding aanscherpen
1.0	05-09-2014	Commissie Rubrics	nieuw beoordelingsformulier
1.1	15-09-2014	geaccordeerd OLC VU	-
1.2	22-09-2014	geaccordeerd ExCie VU	-
1.3	13-08-2015	geaccordeerd door OLC en ExCie VU	afstuderen op artikel met verantwoording
1.4	14-07-2016	na accordering Rubrics geaccordeerd door OLC's en EC's	aanpassing van 3.2: toegeschreven naar de tekst van de rubrics
1.5	6-12-2016	Onderwijsbureau	Aanscherpen scriptieregeling
1.6	05-09-2017	Eveline	kleine aanpassingen
1.7	13-12-2017	Eveline	Altijd een tweede beoordelaar
1.8	10-04-2019	Eveline van Staalduine	Protocol aangepast op grond van examenregeling
1.9	18-09-2019	Eveline	Kleine aanpassingen
1.10	16-03-2020	Eveline	Kwalitatief onderzoek
1.11	10-06-2020	Eveline	Derde beoordelaar: wanneer en wie?
1.12	18-08-2020	Examencommissies	protocol aangepast
1.13	25-03-2021	Eveline	Premasterscriptie aangepast aan nieuwe premaster
2.0	09-08-2023	Eveline	Aangepast aan de komst van OnStage, empirisch onderzoek toegevoegd, taalbeleid, herkansingen, etc.

Inhoudsopgave

Faculteit Religie
en Theologie

.....	1
Scriptieregeling	1
Faculteit Religie en Theologie	1
Inhoudsopgave	3
0. Leeswijzer.....	4
1. Voorbereidingen	5
1.1 Wat is een scriptie?	5
1.2 Leerdoelen	6
1.3 Toelatingseisen	6
1.4 Vrijstellingen	6
1.5 Taal.....	7
1.6 Onderwerpkeuze	7
2. Scriptietraject en -begeleiding	8
2.1 Scriptietraject	8
2.1.1 Bachelorscriptie	8
2.1.2 Masterscriptie.....	9
A. Fact Sheet	9
B. Background of Research and Researcher.....	9
C. Research Plan.....	10
2.2 Scriptiebegeleiding	10
2.3 Vorm en inhoud	11
2.4 Coproductie	12
2.5 Afstuderen op een artikel	13
3. Afronding.....	14
3.1 Fraude	14
3.2 Beoordeling en beoordelingsformulier	14
3.3 Geschillen	15
3.3.1 Geschillen tussen student en begeleider	15
3.3.2 Geschillen tussen beoordelaars.....	15
3.4 Afronding	15
3.5 Auteursrecht en openbaarheid	16
3.6 Slotbepalingen	16
Bijlage 1: Uitleg bij het beoordelingsformulier	17
Bijlage 2: Verklaringen	30

0. Leeswijzer

Dit is de scriptieregeling voor de bachelor- en (pre-)masteropleidingen van de faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam en voor de gezamenlijke bacheloropleiding van deze faculteit met de Protestantse Theologische Universiteit. Deze regeling is van toepassing op het onderdeel 'scriptie' van alle opleidingen van de faculteit. Waar er verschil is tussen de bachelor-, premaster- en de masterscriptie, wordt dit aangeduid; elders gelden de paragrafen voor alle scripties.

1. Voorbereidingen

1.1 Wat is een scriptie?

De scriptie is het schriftelijke verslag van een onderzoek dat een student heeft verricht in een grote mate van zelfstandigheid, maar met een begeleider. De scriptie is een finale proeve van bekwaamheid en bevat daarom geen eerder gemaakte werkstukken of gepubliceerde artikelen. De student past opgedane kennis, inzichten en vaardigheden volgens gangbare methoden zelfstandig toe aan de hand van een helder geformuleerde en goed afgebakende doel- en vraagstelling.

Het verschil tussen bachelor- en masterscriptie¹ ligt in de

a. *Omvang*.²

- i. De bachelorscriptie bedraagt 12 EC (inclusief de module *Research Lab: Voorbereiding scriptie*) en omvat over het algemeen tussen de 7.000 en 10.000 woorden.
  - ii. De premasterscriptie bedraagt 12 EC (inclusief de module *Research Lab: Voorbereiding scriptie*) en omvat over het algemeen tussen de 7.000 en 10.000 woorden.³
  - iii. De masterscriptie varieert:
    - i. De scriptie voor de eenjarige master bedraagt 12 EC (exclusief de module *General Research Skills*) en omvat over het algemeen tussen de 15.000 en 20.000 woorden.
    - ii. De scriptie voor de Research Master bedraagt 30 EC (exclusief de modules *Research Design*) en omvat maximaal 50.000 woorden.
    - iii. De scriptie voor de driejarige master bedraagt 18 EC (exclusief de module *Research Skills*) en omvat maximaal 30.000 woorden.
- b. *Complexiteit*. De bachelorscriptie mag kennis toepassen in een enkelvoudige situatie en/of binnen één subdiscipline; de masterscriptie houdt rekening met een meervoudige situatie en geeft daarbij expliciete verbindingen met andere subdisciplines aan.
- c. *Voorstructurering*. De opzet, de vraagstelling en de werkwijze in de bachelorscriptie mogen grotendeels voorgestructureerd zijn door de begeleider. Deze elementen in de masterscriptie zijn grotendeels door de student ingebracht.
- d. *Gebruikte bronnen*. In de bachelorscriptie mogen naast wetenschappelijke en primaire bronnen ook studieboeken worden gebruikt, in de masterscriptie niet (tenzij het studieboek als primaire bron wordt gehanteerd).
- e. *Diepte van discussie en conclusies*. De bachelorscriptie verschaft informatie, ideeën en oplossingen met hun motieven; de masterscriptie geeft daarbij expliciet ook de tegengestelde overwegingen en de beperkingen van de eigen oplossingen en motieven.
- f. *Niveau van schrijfvaardigheid*. Uitgaand van correcte spelling en stijl bij zowel bachelor- als masterscriptie is de masterscriptie ook nog helder exact en ondubbelzinnig in formuleringen.

---

¹ Zie ook R. van der Rijst & R. Jacobi, 'De verwevenheid van onderzoek en onderwijs in universitaire bacheloropleidingen'; https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/16257/VanderRijstJacobi2010_TvHO.pdf?sequence=2 (26 juni 2014).

² Omvang inclusief voetnoten, maar exclusief bijlagen. De scriptie moet echter goed leesbaar zijn zonder de bijlagen. Die vormen hooguit het 'bewijs' achter de posities in de scriptie.

³ In de rest van dit document volgt de premasterscriptie de regels van de bachelorscriptie.

- g. *Zelfsturing*. De bachelorstudent werkt zelfstandig, maar mag nog redelijk veel sturing van de begeleider verwachten; de masterstudent laat zien grotendeels zelfsturend te zijn. Beiden nemen verantwoordelijkheid voor het scriptieproces.
- h. *Originaliteit*. De bachelorscriptie verwoordt kennis die samengesteld is uit literatuur en/of praktijkbeschrijvingen vanuit een originele invalshoek of vraagstelling⁴; de masterscriptie levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en/of toepassen van bestaande ideeën uit literatuur en/of praktijkbeschrijvingen.

1.2 Leerdoelen

Uit de scriptie moet onder meer blijken dat de student in staat is om een fenomeen of probleem uit de theologie of religieuze praktijk te analyseren en er een samenhangende, goed gedefinieerde en methodisch correcte thesis over de schrijven. De student:

- a. toont het belang van het onderwerp binnen het academische of religieuze discours aan
- b. omschrijft helder het onderzoeksprobleem, formuleert een scherpe onderzoeksvraag met bijbehorende subvragen
- c. omschrijft nauwgezet onderzoeksmethode en bronnen
- d. geeft een heldere en relevante omschrijving van alle resultaten
- e. analyseert de resultaten en komt tot conclusies en implicaties van het onderzoek voor het theologische of religieuze veld
- f. maakt onderscheid tussen data en beoordeling alsook tussen mainstream- en marginale stemmen in het onderzoeksveld
- g. geeft bovenstaande weer met gegronde argumenten
- h. schrijft bovenstaande op het juiste academische niveau op
- i. toont verantwoordelijkheid voor het scriptietraject, toont initiatief en nieuwsgierigheid en verwerkt feedback

De Dublindescriptoren zijn als volgt verwerkt: kennis en inzicht (b, d), toepassen van kennis en inzicht (b, c, d), oordeelsvorming (a, e, f, g), communicatie (g, h), leervaardigheden (c, i).

1.3 Toelatingseisen

Bachelor: Afgezien van uitzonderingen toegestaan door de examencommissie kan student pas beginnen met de module *Vorbereitung scriptie* en met de scriptie zelf na afronding van alle vakken van het tweede jaar. De student kan pas met de scriptie zelf beginnen na afronding van de module *Vorbereitung scriptie*.

Master: Afgezien van uitzonderingen toegestaan door de examencommissie kan een student pas beginnen met de scriptie na afronding van het vak *Research Design* (Research Master), *Research Skills* (Predikantsmaster) of *General Research Skills* (Maatschappelijke Master), d.w.z. na goedkeuring van het complete onderzoeksvoorstel door de cursuscoördinator en toekomstige begeleider.

1.4 Vrijstellingen

Overeenkomstig artikel 5 uit de verschillende Opleidings- en Examenregelingen (OER) en van de faculteit wordt voor een scriptie geen vrijstelling verleend.

---

⁴ Zie bijvoorbeeld B. Greetham, *How to Write Your Undergraduate Dissertation* (New York: Palgrave Macmillan, 2009).

1.5 Taal

De scriptie van de studenten van de Research Master wordt in het Engels geschreven. De scriptie van studenten in de eenjarige master en de internationale Bachelor wordt in het Engels geschreven, behalve in de tracks die als Nederlandstalig te boek staan. De scriptie van studenten in de Nederlandstalige Bachelor en de Predikantsmaster wordt in het Nederlands geschreven.

1.6 Onderwerpkeuze

Een scriptieonderwerp kan op verschillende manieren gekozen worden:

- a. Elke onderzoeksgroep heeft een lijst van mogelijke onderwerpen te raadplegen. Deze onderwerpen sluiten idealiter aan bij een onderzoeksfocus van een bepaalde docent of sectie.
- b. De student bedenkt zelf een vraagstelling, zoveel mogelijk in lijn met de onderwerpen van de onderzoeksgroepen.

De scriptiebegeleider wordt toegewezen aan de student na het inleveren van een eerste, voorlopig voorstel. De assessor wordt toegewezen aan de student na het inleveren van het definitieve scriptievoorstel.

Omdat onze opleidingen geen onderwijs in kwantitatief onderzoek verschaffen, zoals cursussen statistiek, is het alleen mogelijk af te studeren op een kwantitatief onderzoek, als de student kan aantonen wel geschoold te zijn in kwantitatief onderzoek, zoals cursussen bij een vak als psychologie of sociologie, en als de eerste begeleider dat ook is.

2. Scriptietraject en -begeleiding

2.1 Scriptietraject

2.1.1 Bachelorscriptie

Het scriptietraject begint in periode 4 met de module *Vorbereiding bachelorscriptie*. Tijdens deze module formuleert de student een scriptievoorstel en maakt hij/zij een begin met het schrijven van de scriptie. De docent van deze module wijst scriptiebegeleiders en assessoren aan.

De scriptiebegeleider dient voldoende affiniteit te hebben met het onderwerp en de wetenschappelijke bestudering hiervan. In bijzondere gevallen kan de Examencommissie op verzoek van de student een persoon buiten de faculteit als scriptiebegeleider aanwijzen. De scriptiebegeleider is verantwoordelijk voor het niveau van de scriptieopzet, de scriptie en voor het begeleidingsproces.

Tijdens de module *voorbereiding bachelorscriptie* schrijft de student een scriptievoorstel van circa duizend woorden. Het voorstel moet tenminste de volgende onderdelen bevatten:

A. Fact sheet

- a. Naam, student nummer, e-mailadres
- b. Naam Bachelorprogramma en -track
- c. Voorlopige titel
- d. Naam van de (beoogde) eerste begeleider
- e. Naam van de (beoogde) tweede begeleider
- f. Datum

B. Onderzoeksonderwerp

- a. Inleiding: "what's at stake"
- b. Inbedding van het onderzoek in de literatuur
- c. Probleemstelling
- d. Hoofdvraag en deelvragen
- e. Doelstelling van het onderzoek en relevantie

C. Methoden en technieken

- a. Soort onderzoek (beschrijvend, exploratief, comparatief, evaluatief, etc)
- b. Scope/afbakening van je onderzoek
- c. Onderzoeksmethodiek

D. Theoretisch kader en operationalisering

E. Voorlopige hoofdstukindeling

F. Datamanagementplan

G. Planning van het onderzoek

H. Bibliografie

Gedurende de module *voorbereiding bachelorscriptie* zoekt de student contact met de beoogde begeleider om overleggen over de beoogde probleemstelling c.q. het scriptievoorstel. Tijdens de module *voorbereiding bachelorscriptie* begint de student ook met ander werk ter voorbereiding van de scriptie zelf. De studiehandleiding van de module *Vorbereiding scriptie* specificeert in welke vorm dit werk getoond moet worden om de module *Vorbereiding bachelorscriptie* met goed gevolg af te sluiten

(concepttekst, literatuurverslag, etc.). De student levert zijn scriptievoorstel en aanvullende document(en) in de bij de docent van de module *voorbereiding bachelorscriptie*. De docent toetst het scriptievoorstel aan het format voor scriptievoorstellen, zoals hierboven omschreven, en aan gangbare eisen van academisch schrijven (cf. academische vaardigheden).

In dezelfde tijd schrijft de student zich in op *OnStage*, het thesisprogramma, en upload daar zijn voorstel, inleiding en eerste hoofdstuk(ken). In dit softwareprogramma wordt de scriptie voltooid, beoordeeld en becijferd.

Wanneer het scriptievoorstel niet voldoet, maakt de docent de student zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 10 werkdagen na ontvangst, attent op verbeterpunten. Op basis van deze aanwijzingen levert de student een verbeterd voorstel in.

In periode 6 schrijft de student de scriptie.

Indien de bachelorscriptiebegeleider geen *native speaker* Nederlands is, moet de beoordelaar dat wel zijn.

2.1.2 Masterscriptie

Het scriptietraject eindigt in periode 3 en is gekoppeld aan de modules *General Research Skills*, *Research Design*, en *Research Skills*. Vóór deze module wordt (halverwege december) een zeer kort scriptievoorstel geformuleerd in Engels of in Nederlands.

Tijdens deze modules wordt dit scriptievoorstel in de tutorials bijgeschaafd tot een compleet, goed gefundeerd en samenhangend voorstel. Mocht de student na deze modules een ander scriptieonderwerp willen nemen, dan maakt de student het nieuwe scriptievoorstel samen met zijn begeleider aan het begin van periode 4.

De student uploadt een kort scriptievoorstel in *OnStage*, het softwareprogramma voor de scriptie, **vóór 1 maart** van het academische jaar. Aan de hand daarvan wordt een scriptiebegeleider toegewezen. De student kan in het korte scriptievoorstel daarvoor één of meer suggesties doen. Het korte voorstel wordt onder begeleiding van bovengenoemde moduledocent en de scriptiebegeleider omgewerkt tot een voldragen scriptievoorstel, zoals hieronder aangegeven. Dat voorstel wordt vóór het einde van de herkansing van periode 3 (i.e., **26 april 2024**) ingeleverd in *OnStage*. Dan wordt een assessor toegewezen. Er wordt verondersteld dat studenten die na de herkansingsperiode van periode 3 geen voorstel hebben ingeleverd, hun scriptie in het academische jaar daarop pas gaan schrijven.

Het complete scriptievoorstel dient de volgende elementen te bevatten:

Research Proposal

A. Fact Sheet

- a. name, e-mail address and student number
- b. the specific Master's programme and track for which the thesis is being written
- c. research theme in one short phrase
- d. (prospective) research team and first supervisor

B. Background of Research and Researcher

- a. introduction to the topic (research problem)
- b. its relevance for society, science, (faith) communities, or individuals
- c. background/motivation for choosing the specific topic, including the questions whether you have a special wish for a certain outcome: how will you avoid being subjective? Or: how do you guarantee scrupulousness, reliability, impartiality and independence in this specific investigation?
- d. your own strong and weak points (see e.g. Kolb test) and their consequences for this investigation

C. Research Plan

- a. in case you wrote a paper or thesis on this topic before: state the research question of your undergraduate thesis and explain how your current thesis will deepen and/or broaden your undergraduate thesis
- b. survey of the literature or a provisional *status quaestionis*: who have published on this topic; what are the key problems/questions; what methods were used; what positions have already been worked out
- c. main research question in **one sentence, concluding in a question mark**, preferably in the ABC format, introduced in Research Skills
- d. determination of the kind of research question: descriptive, comparative, explanatory, evaluative, or prognostic
- e. delimitation: what is the scope of your research and how do you delimit it to a workable size
- f. subquestions, necessary in order to answer the main research question
- g. approach and/or method, including:
  - determination of the kind of research method: qualitative or quantitative
  - determination of the focus on textual, historical, systematical or empirical
  - any extraordinary requirements (travels, archives, library visits, etc.)
- h. data management plan;
  - how do you guarantee verifiability of your investigation = where do you store your original data?
  - how do you keep your data safe: think about backups of digital files?
  - how do you keep your data private: think about digital protection. Think about European privacy rules
  - Do you need consent forms for interviews, surveys, focus groups or otherwise?
- i. planning
- j. bibliography

Wanneer het uiteindelijke scriptievoorstel dat in de module wordt gemaakt niet voldoet, maakt de docent de student zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 10 werkdagen na ontvangst, attent op verbeterpunten. Op basis van deze aanwijzingen levert de student een verbeterd voorstel in.

Wanneer de scriptiebegeleider de scriptieopzet definitief heeft goedgekeurd, wordt een beoordelaar toegewezen via *OnStage*. De beoordelaar levert commentaar op de scriptieopzet binnen tien werkdagen. Het commentaar van de beoordelaar op de scriptieopzet verwerkt de student, totdat de definitieve versie van de opzet is goedgekeurd. Zowel de scriptiebegeleider als de beoordelaar dienen akkoord te gaan met de scriptieopzet. De student kan vervolgens met de uitwerking van de scriptie beginnen.

2.2 Scriptiebegeleiding

Iedere bachelor- en masterscriptie wordt nagekeken door (1) de scriptiebegeleider en (2) een beoordelaar. Masterscriptiebegeleiders moeten gepromoveerd zijn. Slechts één van de twee beoordelaars mag komen van een andere universiteit/faculteit.

Voor iedere bachelorstudent heeft de scriptiebegeleider in totaal 5 gesprekken van maximaal een uur beschikbaar. Voor iedere masterstudent heeft de scriptiebegeleider in totaal 10 gesprekken van maximaal een uur beschikbaar, verdeeld over de begeleidingsperiode.

Gesprekken tussen scriptiebegeleider en student worden gevoerd op basis van teksten van tevoren worden ingeleverd. De scriptiebegeleider levert helder schriftelijk of mondeling commentaar op de ingeleverde tekst. Voldoen de teksten niet aan de minimale formele eisen (correcte spelling, correct citeren, correcte voetnoten), dan heeft de scriptiebegeleider het recht de teksten ongelezen terug te sturen met de vraag om directe verbetering op genoemde punten.

De student dient in de maanden juli en augustus rekening te houden met de vakantie en de conferenties van de scriptiebegeleiders. De student heeft gedurende deze maanden geen recht op begeleiding.

De actieve scriptiebegeleidingsduur bedraagt maximaal twee maanden voor het begeleiden van bachelorstudenten en vijf maanden voor masterstudenten. Deze duur gaat in op de datum van goedkeuring van de scriptieopzet door scriptiebegeleider. De scriptiebegeleider is gerechtigd, na het verstrijken van het maximum aantal begeleidingsuren, over te gaan tot het vaststellen van een eindoordeel en zich terug te trekken als begeleider. In dat geval moet de scriptiecoördinator worden ingeseind.

2.3 Vorm en inhoud

Een scriptie dient in ieder geval de volgende elementen te bevatten:

- a. een vraagstelling;
- b. een uiteenzetting over de gevolgde werkwijze;
- c. een kritische weergave en evaluatie van de voor de vraagstelling relevante literatuur en documentatie;
- d. een beantwoording van de vraagstelling;
- e. onderbouwde conclusies met betrekking tot de vraagstelling;
- f. referenties en bibliografische gegevens volgens de binnen de faculteit geldende richtlijnen (zie *Scriptiehandleiding*).

De inrichting van de scriptie dient de volgende onderdelen te bevatten:

- a. *Titelpagina*. Vermeld behalve de titel ook naam, studentnummer, adres en telefoonnummer van de auteur(s). Voorts de datum van voltooiing, de naam van de begeleidende docent en de naam van de opleiding waarvoor de scriptie geschreven is.
- b. *Samenvatting*. Een korte samenvatting van je vraagstelling, werkwijze en conclusie volgt de titelpagina, zodat de lezer direct weet wat hij kan verwachten.
- c. *Verklaringen*. Direct na de samenvatting volgt een pagina met twee verklaringen (zie Bijlage 2: Verklaringen), de eerste over de originaliteit van het werk en de tweede over de copyrights.
- d. *Inhoudsopgave*, waarin verwezen wordt naar de betreffende bladzijden.
- e. *Lijst van afkortingen*, waarin je vaak gebruikte afkortingen meldt. Dingen die slechts eenmaal afgekort zouden worden in je scriptie, kun je beter onaf gekort vermelden.
- f. *Inleiding*. Laat elke scriptie na de inhoudsopgave beginnen met een inleidend hoofdstuk waarin staat: (a) de gegeven opdracht of vraagstelling, (b) een verantwoording van de wijze van behandelen en (c) een beknopt maar helder overzicht van de inhoud.
- g. *Hoofdstukken en paragrafen*. Het verdient aanbeveling de verschillende onderdelen van de scriptie onder aparte hoofdjtes onder te brengen en deze hoofdjtes typografisch duidelijk te onderscheiden van de rest van de tekst. Titels van hoofdstukken schrijft men in hoofdletters. Titels van kleinere onderdelen worden onderstreept of vet gemaakt. Nummer de hoofdstukken (1, 2, 3,...) en paragrafen (1.1, 1.2, 1.3, ... 2.1, 2., ...). Tussen de verschillende onderdelen van de scriptie minstens een extra witregel toevoegen.
- h. *Alinea's*. Begin niet elke zin op een nieuwe regel, maar schrijf in alinea's. Er zijn twee soorten alinea's: met of zonder een extra regel wit erboven. Maak gebruik van één van deze typografische mogelijkheden. Laat de eerste regel van iedere

nieuwe alinea steeds een tab inspringen, als je geen witregels gebruikt als onderscheid tussen alinea's.

- i. *Voetnoten*. Als er aantekeningen in noten bij de scriptie worden gegeven, moeten die doorlopend genummerd in voetnoten worden gegeven. Hierin staan bijvoorbeeld de bronnen die gebruikt zijn voor de scriptie. De student draagt ervoor zorg dat bij overname of gebruik van teksten of ideeën van anderen bronvermelding plaatsvindt overeenkomstig de facultaire richtlijnen voor het schrijven van een scriptie (zie *Scriptiehandleiding*).
- j. *Conclusie*. Na het laatste inhoudelijke hoofdstuk volgt de conclusie als apart hoofdstuk. Hierin wordt kort samengevat wat de opbrengst van de scriptie is geweest en worden stuk voor stuk de onderzoeksvragen beantwoord. Ook kan worden aangegeven op welk terrein nog verder onderzoek aan te bevelen is.
- k. *Lijst van geraadpleegde bronnen*. Elke scriptie moet voorzien zijn van een lijst van geraadpleegde literatuur. Deze wordt geplaatst op de bladzijde achter de conclusie. De lijst van gebruikte literatuur die aan elke scriptie wordt toegevoegd, bevat alle in het werkstuk genoemde, aangehaalde of geparafraseerde en geraadpleegde titels in alfabetische volgorde (achternaam auteur). Deze titels worden volgens vaste regels beschreven (zie *Scriptiehandleiding*). De gegevens voor de titelbeschrijving dient men steeds nauwkeurig over te nemen van de titelpagina (en niet van het omslag, omdat dit laatste soms afwijkt).

Andere elementen in de scriptie zouden kunnen zijn:

- a. *Illustraties*. Voeg foto's en illustraties alleen dan aan het werkstuk toe, indien er in de tekst naar wordt verwezen. Elke illustratie dient te zijn voorzien van een nummer, een verklarend onderschrift en een bronvermelding.
- b. *Tabellen of grafieken*. Tabellen en grafieken zijn onvolledig zonder (a) een nummer en een titel erboven en (b) een verklaring van gebruikte afkortingen en (c) een bronvermelding eronder. De laatste dient aan te geven waar de gegevens uit de tabel of grafiek vandaan komen. Alleen wanneer de gegevens geheel nieuw zijn en hier voor het eerst worden gepubliceerd, mag bronvermelding achterwege blijven.

2.4 Coproductie

Wanneer studenten gezamenlijk een scriptie willen schrijven, dienen ze daarvoor van tevoren toestemming te vragen bij de Examencommissie van de opleiding door middel van het overleggen van een scriptievoorstel van de beide studenten, vergezeld van een schriftelijke goedkeuring van de scriptiebegeleider.

Elk van de studenten moet een zelfstandige, afgrensbare bijdrage leveren, met name in het conceptueel-theoretische deel. In de scriptie wordt aangegeven welk aandeel elk van de auteurs heeft gehad in de totstandkoming van de scriptie. De beide studenten zijn persoonlijk verantwoordelijk voor zowel een aan te geven deel als voor de samenhang van het geheel. De omvang van de scriptie dient anderhalf tot tweemaal groter te zijn dan de gangbare.

In het geval van coproductie van de scriptie heeft de scriptiebegeleider van bachelorstudenten in totaal 5 gesprekken van maximaal twee uur beschikbaar en de scriptiebegeleider van masterstudenten maximaal 15 gesprekken van een uur, waarin de scriptiebegeleider de beide studenten tegelijkertijd spreekt. De beide studenten krijgen ieder apart een cijfer voor de scriptie.

2.5 Afstuderen op een artikel

Masterstudenten—in het bijzonder die van de *Research Master*—kunnen worden geholpen in hun carrière door hen alvast kennis te laten maken met het schrijven, redigeren en insturen van een artikel. Afstuderen op een artikel is daarom mogelijk. Student levert in:

1. één artikel volgens de normen van een gekozen *wetenschappelijk* tijdschrift, geheel zoals het uiteindelijk ingeleverd zou kunnen worden. Daarbij geldt het minimum aantal woorden van 5000 woorden als richtlijn, tenzij het gaat om overschrijding van de norm van een zeer gerenommeerd tijdschrift. Het artikel wordt ook daadwerkelijk ingeleverd is bij de tijdschriftredactie, maar of dat bij inlevering van de scriptie al aanvaard is, doet niet ter zake voor de beoordeling van de scriptie.
2. een verantwoording van de keuzes die in het artikel gemaakt zijn, omdat artikelen voor deze tijdschriften korter zijn dan een scriptie en niet alle onderdelen mogen bevatten die voor een scriptie nodig zijn. In deze verantwoording kan dan worden ingegaan op:
  - a. de *status quaestionis* van de probleemstelling
  - b. de verantwoording van methode en de bronnen, als deze niet geheel in het artikel opgenomen konden worden
  - c. de standpunten van de student ten opzichte van het onderwerp
  - d. de vraag in hoeverre de student tegenargumenten en marginale stromingen heeft weten aan te duiden
  - e. andere zaken die achtergrondinformatie verlenen, maar te uitgebreid zijn voor het artikel (zie het beoordelingsformulier voor de scriptie)

Alles bij elkaar mogen artikel en verantwoording niet langer zijn dan het maximum aantal woorden, zoals aangegeven in deze scriptieregeling.

3. Afronding

Studenten die op tijd hun eerste en hun definitieve voorstel hebben ingeleverd, schrijven hun scriptie-onderdelen en leveren die in via *OnStage* (behalve studenten van de Nederlandstalige gezamenlijke bachelor van PThU en FRT, die via e-mail en Canvas blijven werken). Afronding en becijfering gaan ook via *OnStage*.

3.1 Fraude

Iedere scriptie bevat een verklaring dat de student eigen werk heeft geleverd in de scriptie en aangeeft wat hij/zij uit andere bronnen heeft overgenomen (zie Bijlage 2: Verklaring 1). De uiteindelijke versie van de scriptie wordt door de student in Canvas ingevoerd (via de cursus Thesis die past bij de opleiding van de student) om op plagiaat te worden gecheckt.

Wanneer een student in ter beoordeling ingeleverde stukken voor de scriptie literatuur, gedeelten uit werk van een ander of uit eerder door de student geschreven werkstukken gebruikt, zonder dat dit in de bronvermelding tot uiting komt, wordt dit aangemerkt als fraude. Het aanwenden van valse gegevens voor onderzoek in het kader van de scriptie wordt eveneens als fraude aangemerkt. Elk geval van fraude wordt door de scriptiebegeleider gemeld bij de Examencommissie. De Examencommissie bepaalt welke sancties de student worden opgelegd.

3.2 Beoordeling en beoordelingsformulier

De volgende eisen worden vooraf aan de scriptie gesteld, maar tellen niet mee voor de beoordeling en de hoogte van het cijfer:

1. De aanwezigheid van een titelpagina met gegevens van de student en de scriptie;
2. De aanwezigheid van de verklaringen van originaliteit en goedkeuring;
3. Correcte spelling en grammatica;
4. Correcte lengte (zie 1.1);
5. Correcte literatuurverwijzingen;
6. Verzorgde uiterlijke vormgeving en opmaak;

De volgende criteria bepalen de hoogte van het cijfer (zie Bijlage 1: beoordelingsmatrix):

1. Verantwoording van wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie en inbedding in het bestaande academische discours;
2. Heldere probleemstelling, onderzoeksvraag en daarvan afgeleide deelvragen;
3. Heldere uiteenzetting van gehanteerde begrippen, methoden en theorie;
4. Voldoende kwaliteit van onderzoeksgegevens en geraadpleegde literatuur, alsmede betrouwbare weergave van onderzoeksgegevens en literatuur;
5. Heldere bespreking, samenvatting en conclusies;
6. Wetenschappelijk correcte argumentatie;
7. Kritische hermeneutiek, oog voor verschillen in interpretatie en voor de historische en sociale achtergronden van de vele aspecten van het onderzoek;
8. Algemene schrijfkwaliteit, zowel wetenschappelijk als toegankelijk;
9. Mate van zelfsturing en flexibiliteit.

Een tijdig ingeleverde scriptie wordt binnen twintig werkdagen nagekeken en beoordeeld. Deze termijn kan door de Examencommissie op verzoek van de scriptiebegeleider in bijzondere gevallen worden verlengd. In dat geval wordt daarvan vóór het verstrijken van de termijn een schriftelijke, met redenen omklede mededeling aan de betrokken student gedaan.

Wanneer de eerste begeleider de scriptie heeft goedgekeurd, wordt deze aan de tweede beoordelaar voorgelegd. Wanneer deze ook akkoord gaat (eventueel na finale aanpassing van de scriptie door de student), vullen begeleider en beoordelaar de beoordelingsmatrix in. De scriptiecoördinator stelt het definitieve eindcijfer vast op het gemiddelde van de individuele becijfering.

Als de afzonderlijke becijfering meer dan 2 punten verschilt, vraagt de scriptiecoördinator via *OnStage* een derde beoordelaar om een derde beoordeling. Het gemiddeld van de drie beoordelingen telt dan als eindcijfer.

Wanneer voor een scriptie het eindcijfer (na afronding door het onderwijsbureau) op een 6,0 dan wel een 9,0 of hoger zal uitkomen (in de praktijk dus bij een gemiddeld cijfer van de twee beoordelaars van 6,0 tot 6,2 dan wel 8,8 of hoger), vraagt de scriptiecoördinator een derde beoordelaar die moet controleren of het cijfer terecht is en goed verantwoord in het cijferformulier op *OnStage*.

Onveranderd blijft van kracht dat de student op alle elementen van de beoordelingsmatrix gemiddeld een voldoende moet halen.

3.3 Geschillen

3.3.1 Geschillen tussen student en begeleider

Wanneer tijdens de scriptiebegeleiding geschillen ontstaan tussen student en scriptiebegeleider treedt de scriptiecoördinator van de opleiding bemiddelend op. Indien noodzakelijk kan de scriptiecoördinator de student een andere scriptiebegeleider toewijzen.

Wanneer het geschil na bemiddeling van de scriptiecoördinator niet is opgelost, kan de student een klacht indienen bij de Examencommissie.

Wanneer de student het oneens is met de beoordeling, kan de student binnen zes weken in beroep gaan bij het Cobex, dat vervolgens aan de Examencommissie verzoekt te onderzoeken of een minnelijke schikking mogelijk is. De bezwaarprocedure is hier te vinden: <https://www.vu.nl/nl/over-de-vu/contact-routebeschrijving/adressen-en-telefoonnummers/geschillenloket/bezwaar-en-beroep/index.aspx>

3.3.2 Geschillen tussen beoordelaars

Wanneer de scriptiebegeleider en de tweede beoordelaar een geschil hebben over goedkeuring van de scriptieopzet en/of de scriptie zelf, is de volgende procedure van kracht:

- a. de scriptiebegeleider meldt dit bij de scriptiecoördinator;
- b. de scriptiecoördinator zoekt een onafhankelijke derde beoordelaar;
- c. wanneer het geschil na bemiddeling van de derde beoordelaar niet is opgelost, kan de student een klacht indienen bij de Examencommissie;
- d. wanneer de student het oneens is met de uitspraak van de Examencommissie, zoals bedoeld in lid c, kan hij of zij in beroep gaan bij het Universitaire College van Beroep voor de Examens (Cobex).

3.4 Afronding

Studenten ronden hun scriptie af via *OnStage* (of Canvas). Begeleiders en beoordelaars eveneens. Na het toekennen van een voldoende uploaden studenten hun scriptie op de UVBU-website.

Studenten die op een scriptie tweemaal een onvoldoende halen (eerste datum en herkansing), beginnen in het nieuwe academische jaar met een nieuw onderwerp en een nieuwe begeleider.

Op of vlak na 1 september worden de begeleiders van alle studenten die niets hebben ingeleverd ná het voorlopige of definitieve onderzoeksvoorstel, losgemaakt van hun begeleiders met een NS. Zij moeten dan opnieuw een voorlopig onderzoeksvoorstel (of hetzelfde voorstel) indienen en krijgen opnieuw een scriptiebegeleider toegewezen. Dat kan de oude scriptiebegeleider zijn, als die tijd heeft en wil, maar dat kan ook een nieuwe begeleider zijn.

Bij studenten die meer dan 6 maanden geen contact meer hebben genomen met hun begeleider, vervalt het recht dat zij in de toekomst automatisch door dezelfde begeleider opnieuw worden begeleid. Met andere woorden, de begeleider heeft het recht om in de onderhavige kwestie de student "terug te geven". Deze studenten moeten na afwijzing van de oorspronkelijke begeleider, het onderzoeksvoorstel van de scriptie opnieuw indienen (of een nieuw voorstel indienen) via *OnStage*, zodat de scriptiecoördinator op zoek kan gaan naar een nieuwe begeleider. De student dient er rekening mee te houden dat het oorspronkelijke onderzoeksvoorstel op verzoek van de nieuwe begeleider waarschijnlijk moet worden aangepast.

3.5 Auteursrecht en openbaarheid

De student heeft in principe het auteursrecht van de scriptie. Van de student wordt verwacht dat deze, indien de scriptie (gedeeltelijk) gepubliceerd wordt, aangeeft voor welk vak en bij welke bachelor- of masteropleiding van de Vrije Universiteit Amsterdam de scriptie geschreven is.

Voor alle studenten geldt dat zij de digitale versie van de scriptie moeten uploaden via de site van de UBvU zie www.ub.vu.nl > faciliteiten > scripties uploaden. Studenten mogen de ondertekende statements weglaten bij het uploaden, zodat hun handtekening niet voor iedereen zichtbaar is. Indien de student gegronde bezwaren heeft tegen het integraal publiceren op de UBvU-site, kan volstaan worden met een samenvatting van de scriptie.

Indien de student ten behoeve van het scriptie onderzoek doet binnen een bepaalde organisatie, kan die organisatie *geen* geheimhouding van de publicatie worden toegezegd. Een aanvaardbaar alternatief voor geheimhouding van de publicatie is het gebruik van pseudoniemen of andere middelen om de werkelijkheid te anonimiseren.

3.6 Slotbepalingen

Deze regeling is van kracht vanaf 1 september 2023. Voor scripties die op deze datum reeds in uitvoering zijn, wordt deze regeling waar mogelijk toegepast. In alle gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist het faculteitsbestuur.

Bijlage 1: Uitleg bij het beoordelingsformulier

Dit is de uitleg bij de matrix voor de beoordeling van Bachelor- en Masterscripties. De eigenlijke matrix is een Excel-bestand, waarin de begeleiders cijfers en opmerkingen kunnen invullen en waarin het eindcijfer automatisch berekend wordt.

De matrix is niet opgebouwd uit de vijf Dublin-descriptoren om verschillende redenen. Toch zijn deze descriptoren wel terug te vinden in de negen criteria. Onderstaande tabel toont hoe de verhouding is tussen de matrix en de descriptoren:

	1. modern e kennis en inzicht	2. toepassen van kennis en inzicht en argumentere n	3. analyseren, interpretere n en tot een oordeel komen	4. communi- catie met specialiste n en anderen	5. leervaardig -heden
A. Inbedding en belang	x	x			
B. Onderzoeksvraag		x	x		x
C. Methoden en bronnen	x	x			x
D. Resultaten		x	x	x	
E. Discussie en conclusie	x		x	x	
F. Wetenschappelijk e argumentatie		x	x	x	x
G. Kritische hermeneutiek		x	x		x
H. Algemene schrijfkwaliteit		x		x	x
I. Zelfsturing		x			x

1. Gebruik van de matrix

De matrix kan op verschillende manieren ingezet worden bij de begeleiding en beoordeling van scripties: instructief, formatief en summatief.

1.1 Instructief

Bespreek bij het eerste gesprek met de student deze matrix. De student weet dan op welke punten z/hij beoordeeld wordt. De student kan tevens vernemen hoe de docent de negen punten van de matrix invult en interpreteert. De docent kan per punt aangeven waarop gelet wordt en wanneer iets beslist niet voldoende is. Om een voorbeeld te noemen: voor docenten die een empirisch onderzoek begeleiden, is het uitgebreid uitleggen van de methode en het verwijzen naar methodologische literatuur heel belangrijk, terwijl docenten van een filosofischer of dogmatischer vakgebied eerder let op de traditie waarin gewerkt wordt en het verwijzen naar literatuur uit deze traditie.

1.2 Formatief

Sommige onderdelen (hoofdstukken) kunnen gedurende het proces van scriptiebegeleiding met de matrix worden beoordeeld op bijvoorbeeld bronnen, argumentatie en hermeneutiek. De matrix kan dan bij de beoordeling van een hoofdstuk worden gevoegd, ook al is zij slechts ten dele ingevuld.

1.3 Summatief

Verplicht is het gebruik van de matrix als eindbeoordeling. Dat gaat volgens het protocol voor afstudeerscripties (zie hieronder). In de matrix kunnen cijfers voor de negen criteria worden ingevuld. Even belangrijk is het invullen van de vakjes daarnaast: opmerkingen. De docent kan daar met eigen woorden omschrijven, waarom voor een bepaald cijfer is gekozen. Eventueel kunnen opmerkingen uit de onderstaande toelichtingen worden gekozen.

1.4 Let op: kalibreren

Als de eerste en tweede begeleider nog niet met elkaar hebben samengewerkt, is het nuttig om de matrix te bespreken voordat het scriptieproces ingaat. De vraag daarbij is of beide begeleiders dezelfde definities en methoden hanteren.

2. Vereisten voor goedkeuring

Enkele zaken staan niet op de matrix, omdat we ervan uitgaan dat de student die zaken in orde heeft – zeker na drie of vier jaar studie. De docent moet natuurlijk wel nagaan of deze zaken inderdaad in orde zijn. Als de scriptie niet voldoet aan de volgende eisen, moet die eerst worden aangepast:

- De scriptie begint met een correcte titelpagina met daarop titel en eventuele ondertitel van de thesis, de naam van de student en het studentnummer, het e-mailadres, de datum van afronding, de begeleiders en de opleiding waarbinnen deze thesis is geschreven.
- De scriptie gaat verder met de ondertekende originaliteitsverklaring en verklaring van toestemming voor publicatie.⁵
- De scriptie is vrij van plagiaat: de docent controleert dit als de student zijn eindversie uploadt op de Canvas-site van de desbetreffende scriptie.
- De scriptie bevat geen evidente fouten op het gebied van grammatica en spelling.

---

⁵ De verklaringen zijn te vinden in de scriptieregeling, gepubliceerd op de BB-sites van Research Skills en alle scripties.

- De opmaak van de scriptie is netjes en overzichtelijk.
- De scriptie is niet te lang.
- Literatuurverwijzingen zijn waar nodig vermeld en worden door de hele tekst en in de bibliografie op een correcte, consistente manier gepresenteerd.

3. Becijfering door de Excel-matrix

Er zijn negen criteria (zie hieronder) in de matrix, die alle even zwaar wegen. Alle negen criteria moeten voldoende zijn behaald. De Excel-matrix geeft pas een cijfer, als aan de negen criteria is voldaan. Met andere woorden, als er één of meer onvoldoendes zijn ingevuld, geeft de matrix "herzien" als uitkomst en moet de scriptie op dit punt/die punten worden gecorrigeerd.

4. Criteria en normen

Hieronder staan per pagina de negen criteria en normen, één per pagina. De linkerkolom begint steeds met "een aantal van deze punten is van toepassing". Dat betekent: hoe meer punten van toepassing zijn, des te hoger het cijfer voor dit onderdeel. Het is aan de docent om hier een eigen oordeel in te vellen.

De criteria met de oranje kleur volgen min of meer de volgorde van de hoofdstukken van de scriptie: van inleiding tot en met conclusie. De criteria met de blauwe kleur hebben aspecten op het oog die doorheen heel de scriptie lopen.

A. Inbedding en belang:

<i>Vraag:</i> Wordt in de scriptie afdoende beargumenteerd wat het belang is van het onderzoek van de student binnen de context van de bestaande academische literatuur?		
<i>Kenmerken:</i> De scriptie		
<ul style="list-style-type: none"> • Bevat een adequaat literatuuroverzicht dat het onderzoek van de student binnen de juiste wetenschappelijke context plaatst. • Bevat een beschrijving van wat er bekend is over het onderwerp. • Geeft aan welke specifieke ontbrekende kennis aan bod komt in het project van de student. • Beargumenteert het bredere belang van het onderzoek van de student bij zijn/haar benadering van de ontbrekende kennis. 		
Uitstekend	Voldoende	Vereist veel aanpassingen
<i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i> <ul style="list-style-type: none"> • De inleiding geeft een samenvatting van en een accuraat oordeel over de relevante literatuur. • Uit de inleiding blijkt op welke manier het onderzoek van de student ontbrekende kennis aanvult. 	<ul style="list-style-type: none"> • De inleiding omvat een literatuurbespreking die het onderzoek van de student afdoende en (deels) effectief binnen de context van de huidige/eerdere academische literatuur plaatst. • De inleiding beargumenteert wat het bredere belang en/of de wetenschappelijke waarde van het onderzoek van de student is (zij het nogal impliciet). 	<ul style="list-style-type: none"> • De inleiding biedt geen of een nauwelijks adequaat overzicht van de literatuur. • In de inleiding worden niet voldoende verband gelegd tussen de gepubliceerde literatuur en het eigen onderzoek van de student.

<ul style="list-style-type: none"> • De inleiding beargumenteert op overtuigende wijze wat het maatschappelijke belang of de wetenschappelijke waarde van het onderzoek van de student is. 					
10	9	8	7	6	≤5

B. Onderzoeksvraag:

<p><i>Vraag:</i> Wordt in de inleiding duidelijk geformuleerd wat het probleemveld, de onderzoeksdoelen van de student, de centrale onderzoeksvraag is en de daaruit volgende deelvragen zijn?</p>		
<p><i>Kenmerken:</i> De scriptie bevat</p> <ul style="list-style-type: none"> • een aanduiding van het probleemveld. • het onderzoeksdoel en de centrale onderzoeksvraag. • een logische uitsplitsing van de centrale onderzoeksvraag in deelvragen. • een theoretisch kader waarin de belangrijkste concepten worden gedefinieerd vanuit primair wetenschappelijke literatuur. 		
Uitstekend	Voldoende	Vereist veel aanpassingen
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De student heeft expliciet en nauwkeurig het probleem, de doelstelling, de centrale onderzoeksvraag en de deelvragen geformuleerd. • De doelstelling van het onderzoek is duidelijk afgebakend en (enigszins) grensverleggend. • De doelstelling, centrale onderzoeksvraag en deelvragen hebben een logische en expliciete onderlinge relatie. • De centrale onderzoeksvraag en de deelvragen getuigen van een vernieuwende benadering van de onderzoeksdoelstelling. • De doelstelling, centrale onderzoeksvraag en deelvragen passen binnen een duidelijk en relevant 	<ul style="list-style-type: none"> • De student heeft de doelstelling, de centrale onderzoeksvraag en de deelvragen van het project geformuleerd. • De doelstelling van het onderzoek is voldoende afgebakend en relevant voor het vakgebied. • De doelstelling, centrale onderzoeksvraag en deelvragen hebben een onderlinge relatie, zij het dat sommige relaties impliciet blijven en/of twijfelachtig zijn. • De inleiding bevat een theoretisch kader dat relevant is en (voldoende) duidelijk wordt toegelicht. 	<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De student heeft niet expliciet een doelstelling, centrale onderzoeksvraag of deelvragen geformuleerd. • De onderzoeksdoelstelling en/of centrale onderzoeksvraag zijn niet voldoende afgebakend. • De onderzoeksdoelstelling, de centrale onderzoeksvraag en/of de deelvragen komen niet overeen; beantwoording van de centrale onderzoeksvraag leidt niet tot het verwezenlijken van de doelstelling, of het beantwoorden van de deelvragen draagt niet bij aan het beantwoorden van de centrale vraag. • Het theoretisch kader is niet helder. Belangrijke termen zijn niet of slecht omschreven.

theoretisch kader. De belangrijkste concepten zijn goed gekozen en duidelijk omschreven.			<ul style="list-style-type: none"> De trefwoorden zijn over het algemeen duidelijk omschreven. 		
10	9	8	7	6	≤5

C. Methoden en bronnen

Methoden en bronnen staan in één criterium. Een meer empirisch onderzoek zal daarbij de nadruk leggen op de methode, de beschrijving en de toepassing daarvan. Een meer formeel onderzoek zal eerder nadruk leggen op de juiste bronnen, het eerlijke gebruik en de toepassing daarvan. Of een formeel onderzoek stelt de vraag naar de traditie waarbinnen gewerkt wordt. Soms kent een onderzoek beide aspecten.

N.B. Het gaat bij dit criterium *niet* om correcte voetnoten of een correcte bibliografie. Die zijn geen onderdeel van het beoordelingsproces, maar worden voorondersteld (zie boven, paragraaf 2). Het gaat om de logische samenhang tussen onderzoek en methoden of onderzoek en bronnen, en om de juiste toepassing daarvan.

<i>Vraag:</i> Worden de methoden en bronnen adequaat beschreven en voorzien van een bronvermelding?		
<i>Kenmerken van de methoden en bronnen:</i> De scriptie		
<ul style="list-style-type: none"> Bevat voldoende informatie over methoden en bronnen, bijvoorbeeld door verwijzingen naar (methodologische) literatuur. Biedt dusdanige informatie, dat de lezer kan beoordelen of de juiste methoden en/of de juiste bronnen zijn gebruikt. Maakt herhaling van het onderzoek van de student mogelijk. 		
Uitstekend	Voldoende	Vereist veel aanpassingen
<i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i> <ul style="list-style-type: none"> De gebruikte methoden zijn op correcte en/of verrassende wijze ingebed in de methodologische literatuur OF de gebruikte methode is adequaat en consistent doorgevoerd. De gebruikte methoden en/of bronnen vertegenwoordigen een passende benadering van de onderzoeksdoelstelling. De scriptie beschrijft nauwkeurig welke methoden en/of bronnen zijn gebruikt met zorgvuldige bronvermeldingen. 	<ul style="list-style-type: none"> De gebruikte methoden sluiten goed aan op de recente methodologische literatuur. De methoden en selectie van bronnen sluiten goed aan op de onderzoeksdoelstelling. De student beschrijft de gebruikte onderzoeksmethoden en/of bronnen, maar niet allemaal op de juiste wijze (te veel of te weinig informatie). Primaire religieuze teksten worden gebruikt, maar regelmatig wordt de overgang van binnen en buiten de traditie niet aangegeven. 	<ul style="list-style-type: none"> De gebruikte methoden sluiten niet (goed) aan op de recente methodologische literatuur. Enkele noodzakelijke bronnen zijn overgeslagen. De methoden en/of selectie van de bronnen sluiten niet goed aan op de onderzoeksdoelstelling. De student beschrijft niet goed welke methoden en/of bronnen z/hij heeft gebruikt, of doet dit niet volledig of slechts oppervlakkig. Primaire religieuze teksten worden klakkeloos gebruikt, alsof iedere lezer dezelfde

<ul style="list-style-type: none"> • Primaire religieuze teksten worden zo gebruikt, dat de lezer weet wanneer er binnen en wanneer buiten de traditie wordt geargumenteed. 					vooronderstellingen hanteert.
10	9	8	7	6	≤5

D. Resultaten

Er wordt in de matrix onderscheid gemaakt tussen resultaten en de discussie daarvan met de conclusies daaruit. Dit past zowel bij een empirisch als bij een formeel onderzoek, maar de docent moet per onderzoek bedenken hoe het onderscheid tussen resultaten en discussie moet worden toegepast.

Binnen de resultaten wordt nog gevraagd naar eventuele afbeeldingen of tabellen. Deze horen eerder thuis bij een empirisch dan bij een formeel onderzoek. Toch is ook bij een formeel onderzoek de vraag aan de docent of bepaalde elementen uit de scriptie niet beter door middel van een tabel of afbeelding getoond had kunnen worden, bijvoorbeeld een kaart van Israël in plaats van een beschrijving van geografische plaatsen, een tabel van meningen of argumenten, een lijst van jaartallen met belangrijke gebeurtenissen, etc. Soms is het ook gewoon prettiger voor de lezer om visueel aangesproken te worden.

<i>Vraag:</i> Biedt de scriptie een uitgebreide, begrijpelijke en relevante beschrijving van de resultaten (of het gebrek daaraan)?		
<i>Kenmerken van de resultaten:</i> De scriptie		
<ul style="list-style-type: none"> • Beschrijft de bevindingen van het onderzoek begrijpelijk en adequaat. • analyseert de bronnen en gegevens nauwkeurig. • Interpreteert de resultaten binnen een specifieke wetenschappelijke context, zoals besproken in de inleiding, in relatie tot de onderzoeksvraag en de gebruikte methode en/of bronnen. • Mist geen belangrijke elementen uit het probleemveld. 		
Uitstekend	Voldoende	Vereist veel aanpassingen
<i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i> <ul style="list-style-type: none"> • De resultaten (of het gebrek daaraan) worden duidelijk en volledig beschreven. • De data-analyse of analyse van de bronnen is nauwkeurig; er wordt gereflecteerd op het analyseproces. • De resultaten sluiten aan op de probleemstelling en de onderzoeksvraag: de onderzoeksvraag wordt 	<ul style="list-style-type: none"> • De resultaten worden beschreven, maar hebben te weinig diepgang of te weinig samenhang. • De student legt wel uit hoe de data/bronnen geanalyseerd zijn, maar reflecteert niet kritisch op de manier waarop de resultaten tot stand zijn gekomen. • De resultaten sluiten aan op de probleemstelling en de onderzoeksvraag, maar in de scriptie ontbreekt een duidelijke samenhang tussen deze elementen. 	<ul style="list-style-type: none"> • In de scriptie ontbreken duidelijke resultaten, of de resultaten worden slechts minimaal (onvolledig) beschreven, of incorrect beschreven. • Er wordt niet gereflecteerd op het analyseproces. • Er wordt geen of nauwelijks verband gelegd tussen de resultaten, de probleemstelling en de onderzoeksvraag.

later beantwoord op basis van de bevindingen. <ul style="list-style-type: none"> De student biedt een inzichtelijke interpretatie van de resultaten en brengt die in verband met het theoretische debat waar de student een bijdrage aan wil leveren. 	<ul style="list-style-type: none"> De scriptie biedt een redelijke beschrijving en interpretatie van de resultaten, maar legt niet (overtuigend) uit wat de theoretische gevolgen daarvan zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> Een interpretatie van de resultaten ontbreekt. 			
<p><i>Vraag:</i> Als er afbeeldingen zijn toegevoegd, zijn die dan duidelijk, effectief en informatief? En als er geen afbeeldingen zijn toegevoegd, hadden deze er dan wel moeten zijn?</p>					
<p><i>Kenmerken van afbeeldingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Bij het gebruik van afbeeldingen om gegevens toe te lichten moeten de juiste keuzes worden gemaakt: wanneer gebruik je een figuur, welke figuur is geschikt en hoe wordt het bewijs in de figuur of tabel gepresenteerd. De visuele elementen van alle tabellen en figuren moeten duidelijk en gemakkelijk te lezen en interpreteren zijn. Figuren en tabellen moeten genummerd zijn en voorzien van passende, beschrijvende titels zijn. Alle tabellen en figuren moeten een legenda hebben waarin de inhoud ervan duidelijk wordt toegelicht. Ze mogen geen informatie bevatten die letterlijk uit het materiaal en de methoden zijn overgenomen. In de tekst moet expliciet worden verwezen naar elke tabel en figuur. 					
Uitstekend	Voldoende	Vereist veel aanpassingen			
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> De student heeft de meest geschikte manier gekozen voor het presenteren van zijn/haar gegevens, door middel van tabellen, grafieken, foto's, figuren en/of tekst. De afbeeldingen zijn goed opgebouwd, correct en ondubbelzinnig. De afbeeldingen zijn genummerd, hebben een titel en hebben waar nodig een volledige legenda. In de hoofdtekst wordt naar alle afbeeldingen verwezen. 	<ul style="list-style-type: none"> De gepresenteerde gegevens zijn duidelijk en correct, maar één of twee afbeeldingen zijn overbodig, of één of twee extra afbeeldingen hadden een passage kunnen verhelderen. De afbeeldingen zijn goed opgebouwd, over het algemeen correct en vrijwel ondubbelzinnig. De afbeeldingen hebben waar nodig een volledige legenda, maar in één of twee gevallen ontbreekt de nummering of de titel. De gepresenteerde afbeeldingen zijn duidelijk, maar bij één of twee ontbreekt de verwijzing in de hoofdtekst. 	<ul style="list-style-type: none"> De afbeeldingen zijn oppervlakkig, of vereiste afbeeldingen ontbreken. Sommige afbeeldingen zijn misleidend, onjuist of onduidelijk. De afbeeldingen zijn niet genummerd of niet voorzien van een titel en legenda. Bij de meeste afbeeldingen ontbreekt de verwijzing in de hoofdtekst. 			
10	9	8	7	6	≤5

E. Discussie en conclusies:

Voor empirisch onderzoek is de discussie van de resultaten doorgaans gescheiden van de weergave van de resultaten zelf. Voor formeel onderzoek is dit minder goed te scheiden in hoofdstukken. Het is aan de begeleiders om aan te geven welke onderdelen onder "resultaten" en welke onder "discussie" vallen. In beide gevallen hoort de conclusie onder dit criterium.

<p><i>Vraag:</i> Bevatten de discussie en de conclusie een logische argumentatie over de gevolgen van de bevindingen en worden er suggesties gegeven voor verder onderzoek?</p>					
<p><i>Kenmerken van de conclusie en discussie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De resultaten worden adequaat met elkaar in verband gebracht, waarbij tegensprekende resultaten worden verklaard en keuzes worden beargumenteert. • De (gevolgen van de) bevindingen worden expliciet in verband gebracht met de wetenschappelijke context zoals die in de inleiding is gepresenteerd. In de lopende tekst worden er verbanden gelegd tussen de onderzoeksbevindingen van de student en andere publicaties. • De belangrijkste bevindingen worden kort samengevat in de conclusie, waarbij de complexiteit van de gegevens wordt erkend en eventuele inconsistenties, beperkingen en alternatieve verklaringen worden genoemd. • Ook negatieve resultaten en blijvende onzekerheid worden besproken. • Er wordt aangegeven hoe het project kan leiden tot toekomstig onderzoek binnen het vakgebied en/of er worden suggesties gedaan voor verder onderzoek of alternatieve benaderingen. In scripties met grotendeels niet overtuigende of onvolledige resultaten moet de nadruk liggen op dit laatste. • In de conclusie moet aandacht worden besteed aan de beperkingen van de resultaten op basis van de beperkingen van het onderzoek. 					
Uitstekend		Voldoende		Vereist veel aanpassingen	
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De scriptie biedt een boeiende discussie over de (gevolgen van de) bevindingen - positief en negatief - en plaatst het belang ervan binnen de context van de huidige kennis. • Indien van toepassing wordt in de scriptie erkend dat de gegevens voor verschillende interpretaties vatbaar zijn. • De scriptie gaat uitgebreid in op mogelijk onderzoek in de toekomst. 		<ul style="list-style-type: none"> • In de scriptie wordt een poging gedaan om de gevolgen van de bevindingen te bespreken, maar het belang ervan wordt niet uitgelegd. • De scriptie geeft suggesties voor verder onderzoek zonder toe te lichten hoe dit kan bijdragen aan nieuwe kennis over het vakgebied. 		<ul style="list-style-type: none"> • De scriptie gaat in op de bevindingen van het onderzoek maar de gevolgen van de bevindingen worden niet besproken. • In de scriptie worden geen suggesties gegeven voor verder onderzoek. 	
10	9	8	7	6	≤5

F. Wetenschappelijke argumentatie

<p><i>Vraag: Is de argumentatie in het geheel van de scriptie juist?</i></p> <p><i>Kenmerken van wetenschappelijke argumentatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De student presenteert de argumenten en tegenargumenten zo onbevooroordeeld mogelijk. • De student presenteert argumenten en tegenargumenten die aansluiten op de naar voren gebrachte standpunten. • De presentatie en discussie in de scriptie moeten plaatsvinden aan de hand van een passend en correct toegepast argumentatieschema. Dit schema hebben de studenten geleerd in de module <i>Research Skills</i> aan de hand van literatuur van Frans van Eemeren. • De argumenten en tegenargumenten moeten inhoudelijk met elkaar in evenwicht zijn, niet in aantal. 					
Uitstekend		Voldoende		Vereist veel aanpassingen	
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de scriptie worden de argumenten in een logische volgorde gepresenteerd. • De student geeft onbevooroordeelde en toepasselijke argumenten en tegenargumenten. • De student gebruikt een correct argumentatieschema. • De student weegt de argumenten en tegenargumenten af. 		<ul style="list-style-type: none"> • In de scriptie worden de argumenten in een redelijk logische volgorde gepresenteerd. • De student geeft onbevooroordeelde en toepasselijke argumenten en tegenargumenten, maar niet altijd de meest toepasselijke. • De student gebruikt een correct argumentatieschema, op één of twee kleine argumentatiefouten na. • Het is niet altijd helder hoe argumenten worden gewogen. • Sommige delen van de scriptie zijn eerder associatief dan argumenterend. 		<ul style="list-style-type: none"> • De student presenteert zijn/haar argumenten in een rommelige volgorde. • De student negeert tegenargumenten of presenteert ze op een bevooroordeelde manier. • De student gebruikt diverse ongeldige argumenten. • De student geeft wel argumenten en/of tegenargumenten, maar weegt deze niet of nauwelijks tegen elkaar af. 	
10	9	8	7	6	≤5

G. Kritische hermeneutiek

In het religieuze veld speelt subjectiviteit en normativiteit al snel een rol. De student moet laten zien, dat het onderzoek zo is opgezet dat de eigen mening, interpretatie, wensen of normen niet leidend zijn geweest. Elk onderzoek moet zekere "checks and balances" hebben ingebouwd om tot een zekere objectiviteit te komen.

<p><i>Vraag:</i> Getuigt de scriptie van een kritische hermeneutiek ten aanzien van het eigen begrip van de student en het academische debat?</p>					
<p><i>Kenmerken van kritische hermeneutiek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De tekst biedt de lezer voldoende informatie om de rol van subjectiviteit in de scriptie te kunnen beoordelen • De tekst biedt aanknopingspunten om kritisch te reflecteren op de vele verschillende meningen in de zwaar beladen wereld van religieuze standpunten. • De student getuigt van inzicht in de historische en sociale achtergronden van de vele aspecten van het onderzoek. 					
Uitstekend		Voldoende		Vereist veel aanpassingen	
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De student bespreekt meer en minder gangbare meningen in het academische debat over het gekozen onderwerp. • De student laat zien dat z/hij zich bewust is van de historische achtergrond van de teksten, auteurs, onderwerpen, methoden enz. • De student reflecteert kritisch op de persoonlijke (religieuze) betrokkenheid bij het onderwerp en licht toe welke gevolgen dat heeft en heeft gehad voor het onderzoek.⁶ • De scriptie laat zien hoe deze kan bijdragen tot normativiteit. 		<ul style="list-style-type: none"> • De student bespreekt voornamelijk de gangbare of juist meer marginale meningen over het gekozen onderwerp in het academische debat en creëert daarmee een wat eenzijdig perspectief. • De student laat zien dat hij/zij zich enigszins bewust is van de historische achtergronden, maar niet altijd. • De student beschrijft zijn/haar persoonlijke (religieuze) betrokkenheid bij het onderwerp, maar legt niet uit welke gevolgen dat voor het onderzoek heeft en heeft gehad. • De student geeft niet aan hoe het onderzoek heeft bijgedragen aan normatieve standpunten. 		<ul style="list-style-type: none"> • De student bespreekt alleen de gangbare of alleen de meer marginale meningen in het academische debat over het gekozen onderwerp en creëert daarmee een eenzijdig perspectief waarin de hermeneutiek van de argwaan ontbreekt. • De student geeft geen blijk van historisch bewustzijn of weet geen verband te leggen tussen de historische achtergronden en het onderwerp. • De student vermeldt niet wat zijn/haar persoonlijke betrokkenheid is bij het onderwerp en legt niet uit welke gevolgen dat heeft gehad voor het onderzoek. • De student geeft niet aan hoe het onderzoek heeft bijgedragen aan normatieve standpunten. 	
10	9	8	7	6	<5

⁶ Bij Research Skills is deze persoonlijke betrokkenheid besproken binnen het scriptievoorstel.

H. Algemene schrijfkwaliteit

Dit criterium gaat *niet* over spelling en grammatica. Die worden verondersteld correct te zijn. Hier gaat het over de kwaliteit van schrijven (precisie, ondubbelzinnigheid, juiste terminologie), de kwantiteit (niet te wijdlopig en niet te compact) en de vlotheid (afwisselende zinsconstructie, goede voorbeelden, heldere overzichten).

<p><i>Vraag:</i> Is de schrijfvaardigheid van een voldoende hoog niveau voor de doelgroep, die bestaat uit gevorderde studenten en vakgenoten uit de theologie en/of religiewetenschappen?</p>					
<p><i>Kenmerken van schrijfkwaliteit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De verwoording is helder en ondubbelzinnig • Er is geen sprake van wijdlopigheid of van te grote compactheid. • Er is geschreven in een prettig leesbare stijl. 					
Uitstekend		Voldoende		Vereist veel aanpassingen	
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De argumenten en beschrijvingen zijn precies en relevant, zonder onnodige uitweidingen. • De tekst is ondubbelzinnig; de gebruikte wetenschappelijke terminologie wordt correct toegepast en waar nodig worden specifieke termen uitgelegd. • De auteur verwacht niet te veel achtergrondkennis van de lezer. • De stijl is vlot en prettig leesbaar en de argumentatie is goed te volgen. 		<ul style="list-style-type: none"> • De argumenten en beschrijvingen worden meestal direct, nauwkeurig en bondig geformuleerd, maar zijn op sommige punten voor verbetering vatbaar. • Hier en daar wordt terminologie onjuist gebruikt of niet (goed) uitgelegd. • De scriptie veronderstelt hier en daar te weinig of te veel achtergrondkennis van de lezer. • De stijl is over het algemeen vlot, maar soms moet de lezer een passage opnieuw lezen om die goed te kunnen begrijpen. 		<ul style="list-style-type: none"> • Een aanzienlijk deel van de gebruikte terminologie in de scriptie wordt verkeerd gebruikt of is niet geschikt voor de doelgroep. • Een aanzienlijk deel van de tekst is te beknopt, te wijdlopig en/of dubbelzinnig. • Het verwachte kennisniveau is te hoog, te laag of wisselt voortdurend. • De schrijfstijl is stroef, niet vlot en/of bevat stijlfouten. • Overgangen in de inhoud en/of argumentatie worden niet aangegeven. 	
10	9	8	7	6	≤5

I. Zelfsturing

Dit criterium hoort grotendeels bij de vijfde Dublin-descriptor, namelijk de leervaardigheden. Hiermee wordt niet zozeer het karakter van de student omschreven, maar juist de vaardigheden die helpen om in een vervolgstudie of in de beroepspraktijk zich verder te ontwikkelen op een academische manier.

De mate van zelfsturing bij de Bachelorscriptie is uiteraard lager dan bij de Masterscriptie. Het is daarom goed dat de docent bij de Bachelorscriptie iets sneller de linkerkolom toepast dan bij de Masterscriptie.

Vraag: Draagt de student de verantwoordelijkheid voor het onderzoek?					
Toont de student initiatief en nieuwsgierigheid? Is de student in staat indien nodig hulp te zoeken of om feedback te vragen en deze feedback goed te verwerken? Is de student in staat om door te zetten en toont hij/zij inzet als hij/zij tegen problemen aanloopt?					
Uitstekend		Voldoende		Niet voldoende	
<p><i>Een aantal van deze punten is van toepassing:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft blijk van nieuwsgierigheid en gedrevenheid om te leren. • Staat open voor nieuwe ideeën, situaties en academische taken. • Kijkt ruim om zich heen en weet zo nieuwe verbindingen te maken. • Weet wanneer z/hij hulp of feedback nodig heeft en vraagt daar actief om. • Neemt feedback serieus en verwerkt deze op een correcte manier. • Geeft blijk van flexibiliteit en doorzettingsvermogen; toont extra inzet wanneer z/hij tegen problemen aanloopt. • Laat zien dat z/hij zich volledig verantwoordelijk voelt voor het project; stuurt de eigen handelingen aan en houdt zich aan de afspraken. 		<ul style="list-style-type: none"> • Geeft blijk van nieuwsgierigheid en de wil om te leren. • Heeft een positieve houding ten aanzien van nieuwe ideeën, situaties en academische taken. • Neemt feedback serieus en verwerkt deze op een correcte manier, of ten minste op zins- en woordniveau. • Is (soms) koppig bij het ontvangen van feedback of is (soms te) afhankelijk van feedback. • Is volhardend en toont (met enige aanmoediging) extra inzet wanneer z/hij tegen problemen aanloopt. • Laat zien dat z/hij zich verantwoordelijk voelt voor het project; stuurt meestal de eigen handelingen aan en houdt zich aan de afspraken. 		<ul style="list-style-type: none"> • Geeft geen blijk van de wil om te leren • Staat onwillig tegenover nieuwe ideeën, situaties en academische taken. • Negeert feedback. • Geeft blijk van een passieve en/of hulpeloze houding wanneer hij/zij tegen problemen aanloopt. • Neemt de verantwoordelijkheid voor het project niet op zich; wijt problemen aan externe factoren; houdt zich niet aan de afspraken. 	
10	9	8	7	6	≤5

5 Cijfer

Er zijn zeven vereisten (zie 1) en negen criteria (zie 2).

- Scripties krijgen pas een cijfer als aan de zeven vereisten is voldaan.
- Scripties krijgen pas een eindcijfer als aan de negen criteria is voldaan. Met andere woorden, als een scriptie 'veel aanpassingen vereist' of 'niet voldoende' is op een of meer punten, moet de scriptie op dit punt/die punten worden gecorrigeerd.
- Alle criteria zijn even belangrijk, dus het cijfer is het gemiddelde van de negen scores.

Bijlage 2: Verklaringen

VERKLARING 1

Hierbij verklaar ik dat deze scriptie een origineel werk is. De scriptie is het resultaat van mijn eigen onderzoek en is alleen door mijzelf geschreven, tenzij anders aangegeven. Als informatie en ideeën uit andere bronnen zijn overgenomen, wordt dat expliciet en volledig vermeld in de tekst of in de noten. Een bibliografie is bijgevoegd.

(plaats en datum)

(handtekening)

VERKLARING 2

Hierbij stem ik ermee in dat mijn scriptie na goedkeuring beschikbaar wordt gesteld voor vermenigvuldiging en (interbibliothecair) leenverkeer door de universiteitsbibliotheek van de Vrije Universiteit.

(plaats en datum)

(handtekening)